

Tehnološki fakultet
ZAVOD ZA TEHNOLOGIJU ŽITA I BRAŠNA
Novi Sad

IV JESENJE SAVETOVANJE
"KVALITET PŠENICE ŽETVE
1997. GODINE"

ZBORNİK
IZVODA

Kopaonik, 2-5. oktobar 1997. godine

BROJ TELEUTOSPORA *Tilltia tritici* KAO POKAZATELJ KONTAMINIRANOSTI ZRNA PŠENICE

R Jevtić¹, Mirjana Milošević¹, S. Stanojević², M. Dopuđa³, Gordana Forgić⁴,
Nevenka Jekić⁵, Milica Mitković⁶

¹ Naučni institut za ratarstvo i povrtarstvo, Novi Sad; ² Institut za istraživanja u poljoprivredi "Srbija", Beograd, Centar za strna žita, Kragujevac; ³ Poljoprivredni institut "Dr Petar Drezgić", Sremska Mitrovica; ⁴ Agroiinstitut, Sombor; ⁵ Poljoprivredna stanica, Ruma; ⁶ Zavod za poljoprivredu "Stig", Požarevac

Biljke pšenice zaražne glavnicom ne mogu se prepoznati sve do pojave klasa iz rukavca. Zaraženi klasovi imaju nijansu plavičaste boje. Bolesna zrna su nešto šira, buretasta i imaju tamnoplavu boju. Promena boje zrna nastaje usled izumiranja unutrašnjeg sadržaja, koji je potpuno pretvoren u crnu prašnu masu. Kod bolesnih zrna spoljni omotač je očuvan, ali prilikom vršidbe puca i rasipa se crna prašna masa. To su teleutospore gljive. Pri oslobađanju teleutospora javlja se neprijatan miris koji podseća na ribu u raspadanju. Miris se javlja zbog prisustva trimetilamina koji se nalazi u teleutosporama gljive, po čemu se bolest ranije nazivala "smrdljiva plesan". Iz jednog zaraženog zrna oslobodi se oko šest miliona teleutospora, koje se prilikom vršidbe raspadaju po parceli, raznose na susedne parcele ili zadržavaju u brazdici i na bradici (dlačice na vrhu zrna).

Bog toga je cilj ovoga rada bio da se utvrdi količina teleutospora na zrnu pšenice, jer je njihovo prisustvo u direktnoj korelaciji sa intenzitetom infekcije u polju i zagađenošću zrna.

Izračunavanje broja teleutospora na zrnu pšenice vršeno je po metodama ISTA (1988). Ove metode predviđaju određivanje zagađenosti zrna, nivo značajnosti i determinaciju do vrste parazita. U ovim istraživanjima korišćeni su uzorci koji potiču sa područja Srema, Severne Bačke i Stiga.

U svim lokalitetima zavisno od uzorka utvrđeni su različiti nivoi kontaminacije. Dobijeni podaci su varijaciono-statistički obrađeni.